

PRIJÁTEL.

Znanoszt razserjüvajúcse mészecsne novine.

Naprêplácse cêna:

Nastrtnyek leto

90 kr.

Broj 10.

Naprêplácse pénez i novine szlisajúcse pizma szo na imé réditela v-Buda-Pest „országház“ poszlane.

Pozív na prêplácso.

Edno leto sze je dopunilo, ka szlovenszki „Prijátel“ najoprve izlazo.

Kakda je szvoje dúznoszt doperneszo: v-rokaj máte ednoga leta tekáj — szódte.

Podpiránye „Prijátel“-a do eti mao szlabo bilô. Vü pam sze, ka csi dúze, pa de ji vszigdár vecs, ki za cstenyé potrebsino obsüjejo.

Ka je ednoga csloveka môcsi mogocsno vesiniti, tô szam jaz vesino. Ze szo sze najslí nisteri verli mô'zi med nasim lüsztvom, ki po szvojem dnésnom deli pero primlejo i „Prijátel“-a z-dühovnimi delami podpérajó. Hvála tem verlim mô'zom! Míszlim, trôstam sze, ka po csaszom sze vecs táksi nájde.

I csi de „Prijátel“ v-tom ednom i v-tom drügom bolje i bolje podpérani, tô cstítelom za nüc bode.

Pri dühovni dugoványi naj niscse nede szkôpi, ár vno-gokrát potoj pôti kaj táksega zvé, csi tô nebi znao, meo bi véksi kvár, kak je za tô dao.

Záto ne za müdte kak znajvéksim brojom naprêplác sati.

Kak do etimao, tak potom tüdi vsze bodete najslí vu „Prijátel“-i, ka sze na szveti i v-országi zgodi. Tak tüdi te csüli od vsze imenitnési dugoványi bója.

„Prijátel“-a cil je na dúze tô: nase szlovenszko lüsztvo prevedriti, zgodnyénja szvéta naznánye dati i pôti kázati vszákomi na izobrázénye.

Szvet napré ide. Vszákomi szvoje meszto na szveti kak csloveki szamo tak mogocsno dopuniti, csi z-naprêidényon delaj cslovecsansztva sztopáj dr'zi. Né je zadoszta cslovecse imé nosziti, i v-dugoványi pámeti v-ednom rédi sztáti sztvári.

Na prêplácse cêna je na strtnyek leto 90 krov. Eto sumo je najprilicsnése na postnoj nakázanici odposzlati.

Buda-Pest, 1876. 1-ga vszeszvétseka.

Réditelsztvo „Prijátel“-a.

Pregléd.

Budapest, 29-toga mihalscseka.

Szpráviscse vcserajobdr'zánom prvím szedtszvom szvoja dela zacsnolo. Poszlanci szo zmálim brojom vküpprisli. Vecs kak pol je odnyih zmenkivalo. Ti imenitnési mô'zi szo 'ze tü. Te véksi tao sze domáescse zdaj k brátvi szprávla, po lovini hoditi je tüdi zdaj

najlepse vrêmen, pa 'zeno i domáescseognyiscse povresti vnogomi poszlanci 'zmetno sztáne, ráj — tak szí miszli nisteri — naj dugoványi domovine csákajo.

Foszlanci szo sze pri'prvom vküppridjényi szresno pozdrávlali. Eden ovoga szpitávaó, kak je nyemi vrêmen tá teklo. Vesznicsko 'zivlenye sze na vszákóm poznalo na zdrávje kázajúcsem lici, ali jáko lehko je bilô vpametivati, ka odznotraj vszáki 'zaloszt szebóm prineszo vidivsi országa netrostlivo sztálicse. Veszeljé né viditi bilô. Cslovek je tákse lidi miszlo viditi, ki sze k-pokápanyi szprávlajo.

V-prvom szedtszvi sze nikaj né zgôdilo imenitnoga. Od sztrána miniszteriuma je na prêpoló'zeno dugoványe poszlanca Miletics Szvetozára. V-tom dugoványi szpráviscse naj prve dokoncsávalo bode.

V-dugoványi Mileticsa je ete dnih od sztola králeszkoga szôd vö povédani, ka je v-tom dugoványi právdeni-sztolec pôti Mileticsi po právoj pôti hodo. Ár po preiszkányi sze vözvedlo, ka Miletics vu Belomgrádi na ednom tanácsiványi zôcsi bio, gde szo szí za bój posilane lidi i od pénez z-gucsáváli i nadale ka je Miletics v-ednoj ostari i szrbszkoga vladika, kak bodocsega kralá poszdrávlo. Z-tém je veliko izdajo pregrehso i sze pod to'zbo polo'zi. Zatoga zroka vola je szpráviscse oproseno, naj povoli, ka Miletics naj te csasz notri zaprêti osztáne, dokecs sze v-nyagovom dugoványi szôd vö ne pové, csinénye miniszteriuma pa v-etom deli naj za sze prav szposzna. Znati trbé, ka poszlanca brezi povoljenja szpráviscsa notrizaprêti ali v to'zbo vzéti né szlobodno, zvon csi sze kastigo vrédno csinényi zgrábi. Za tô, ka je Miletics dönok brezi povoljenja szpráviscsa notri zapreti bio, miniszterje moro odgovor dati. Poszlancova szloboscina je velko delo. Ár csi bi oblászti poszlanca szlobodno bilô gda sté notri zaprêti dati, tebi vszáki tak obhodo, ki bi kaj tákse gucso, ka sze oblászti nebi vidlo. Záto szo poszlanci na eto nyihovo szloboscino jáko pazlivi. Z-tém sze nescse obrániti táksi poszlanec, steri kaj prigrehsi, ár tô niti nebi pravica bila. Ki je grehnik, nej bode sto scsé, naj ga pravicsna kastiga doszégne.

Vu dugoványi Mileticsa szamo eden szvedok jeszte, i té je zavolo vkanenya tüdi v-to'zbi.

V-tom dugoványi de v-poszlancovoj hi'zi vnogo gucsa teklo, né záto ka bi sze oszoba Mileticsa bránila, nego za voló obvorvanye szloboscine vszákoga poszlanca.

Na váno i bank gledôcs sze je jedinanye med nemskom i vogrszkom miniszterii dokoncsalo. Ka je Vogrszkiország 'zelo i ka je za nasega országa obogaténye neogiblivno protrébno, tó ne dobimo. Nasega országa lüsztvó de du'ze nemcom delal. Eto jedinanye sze po novom leti nasemi i ausztrianszkomi szpráviscsi naprêpolo'zi, ár nyeva moreta tó dokoncsati. Tó sze more kleti do 1-go jakobescseka zgoditi, ár nôvi bank bi 'ze te mogo gorposztávleni bidti. Do tisztoga maó sze zná vnogo kaj zgoditi.

Nemcom sze tá pogodba tüdi ne vidi, da té celó nikaj nescso na nas sztran pisztiti. Lüsztvó sze tam jáko prôti grô'za pogodbi. Prinasz sze toj pogodbi tüdi velka protivnozt szka'züje. 80 poszlancov sze od vecseznoztoga sztrána odvtergnolo, ár té pogodbo nikak nescso povoliti. Vnogo jeszte táksi, ki escse zdaj nevüpaó sze ovadati, ali csi nacsí nedo prôti, nedo szlavat sli.

Szprávisese de zdaj 10 dnih vküp. Prvle sze sztroski országa na prêpolo'zijo, ka do poszlanci meli kaj sze vsiti, steri tó za isztino za szvojo du'znozt dr'zijo, pa te dovszeszvécov ne do szedsztvaodbr'závana.

Vu-orzági sze vármegyövi zdaj po právdi na nôvics szprávlajo. Z-tém je sztári vármegyöv pokobani. Vu-Szombateli szo ete dnih zebrani ti mô'zi za ravnanye obsinszki dugovány. Tó szo: Berta Gyüri, Szabó Imre püspök, Radó Kálmán, Rohrer László, Szabó Ferenc, Eredics Ferenc, Vidos Kálmán, Vörös Stevan, Egerváry Miklós i Haiden Imre. Té do vármegyöszka dugoványá pelali z-onimi, ki do poprávdi vladársztvo za sztáplali.

Za főispána vu Zalavármegyöv je Ürményi Jô'zef imenüvan. Dugo szo na tó meszto ednoga mó'zá iszkali. Té cslovek jo né z-Zalavármegyöva, ali záto je lücki tá posztávleni, ár dômácsi goszpodje eden ovomi tó meszto né vóscso, pa vszigdár meslinga bila.

— **Od pêneze.** Lüsztvó je 'ze v-dávnoztárom vrémeni pêneze nücalo, szamo ka je razum od pênezi pri vszakom národí drügi bio, kak sze te eden ali drügi národ bolje-bolje k-obriszanyi blízavo. Escse dnésni dén pri v-divjôcsen sztaliscsi 'zivécsi lidém razum od pêneze je celó drügi, kak vu obriszanom szveti. Gda sze terstvo zacsnolo, vcsaszí szo opazili, ka szo pênezi blágo menyave. Ali naj eze kaj za tó blágo, ali za pêneze nüca, tó je od toga sztálô, kak te eden ali te drügi národ obrí'szan bio. Ti sztároga vrémena 'zidovje szo za pêneze szrebro nücali. Tak je tó gorizamerkanó v-sztárom testamentó. Z-zláta i z-szrebra kována pêneze szo najprvle v-Lybi nücali.

Pri pasztérni národaj je menyave blágo 'zivincse bilo, kak je tó déndenéje tak pri nisteci národaj vu Áfriki. V-Greskom szo pomenyani máli cveki za pêneze valali, szledi szo te meszto té szrbrne pêneze nücali.

Bilô je tákse vrémen, gda szo robe za pêneze nücali; vu Nôvom-Fulandi szo pa z-rib mi placüvali; vu Virginii inda dohan namesztsávo pêneze, v-ednom drügom meszti pa pse-nica. V-sztárom vrémeni na greskom vu Spárti szo pênezi 'zeleza bili; na rimszkom pa zaprva kufer, szledi szo 'ze zlát i szrberne pêneze nücali. Vu Aethioppii szo kamen meli za pêneze; v-nisteri mesztaj v-Indii i Afriki mále pu'zé májo za pêneze. Vu Ameriki vnôgi mesztaj práb za sztreljo i olóv namesztsávo pêneze; v-drügom meszti cukér, ali szô szo lidje za pêneze nücali.

Pênezi szo vu vszákom vrémen i pri vszákom národí za

eden poszeo bili nücani, csi glih to blágo, z-stere sze pênezi rédijo jáko razlocsnó. Lüsztvó po vrémeni vpametivalo, ka za pêneze nücati je napprilicnése szrebro i z'át. Ár de sze tó v-trstvi za 'zméce volo 'zmetno nüca, záto meszto szrebra i zláta papér sze nüca, szamo ka tákse banka toliko more valati v-szrebrí, ali v-zlati kelko je na nyô zapiszano. Nase banke sze ne premen-jo na szrebro za tolika, kelko je nanyih zap-szano i tak z-tém la'zom poszvéti hodijo.

— **Koliko je lüdi na szvétí?** Broj lidim na szvétí je 1 380.000,000 (edno jezero trisztó oszemdeszét millionov). Z-té sze szlisi k-kaukazuskomi plemeni 380 millionov, k-mongolszkomi 580 millionov, ethiopiskomi 200 millionov, k-malai-zkomi 200 millionov, k-induskomi eden millionov. Na szveti sze 3064 razlocsni jezikov gucsi i tó lidje sze jezero-fele razlocsnimi vadlúvanyi szlisijo. Na vcsa lüsztvó sze k brahminszko, k mohamedanszko i kreacsanszkoj vöri szli-i. Vszakom leti 33.333,333 lüsztva merjé, vszakom dnévi 91,954, vszakoj vöri 3730, vszakoj minuti 60. Na meszto tem, ki merjéjo, ti rodjéni sztó bjo. Szrédnya doba 'zivéaya 33. Lidem eden strti tao pred 7 mom i poi pa pred 17-tom leti merjé. Z-10 jezér lüdi szó eden 100 lét vcsáka, z-500 eden 80-to, z 100 eden 65 to leto. O'zenyeni du'ze 'zivéjo, kak ti ledicsni, i ti velikoga rásza tüdi du'ze 'zivéjo, kak ti máli. Z-1000 lüdi sze 65 o'zeni. Gosztüvanye najvcsa v-ivancscek i proszimec meszeci. Stera deca sze na szprotolje narodijo szo mocnésa, kak ti ovi, steri sze v-drügom cajti narodijo. Najvcsa lüdi vnocsi merjé i najvcsa d-c sze vnocsi národí.

B ó j.

Budapest, 1-go vszeszvétséka.

Edem meszec pá mino. Dnesz szmo escse dale od mira, kak pred ednim meszecom. Vsze na tó ká'ze, ka to lágójese escse zdaj pride. Vsze kraja sze jáko oblacsi. Naj sze pázi vszáki za dobro sztredo, ár koga zdaj de'zd'z namôcsi, té sze tesko poszühsi vcs szvoje 'zitke dnih.

V-tom preminôcsom meszeci bój v-eden tekaj trpo. Szrbom szreca je né szlü'zila. Z-tórszke zemlé szo nézáj odegáni, nistera mocna meszta szo pa mogli povresti. Törcci szo dnesz 'ze vu Szrbii, ali né dalecs odgranice. Vnogo lüdi je pokláno na obadvá sztrána.

Szrbia je od rusza zdaj 'ze odkrito podpirana. Vszáki dén 3—400 ruszki vojákov pride v-Szrbie. Zvön toga pênezi i orosje sze tolko posila, koliko je potrebnó. Brezi toga pomáganya szrbia 'ze nebi mogla tórkom prôti sztáti. Ruszi 'ze toliko jeszte na póli-bojne, ka szojo ruszki seregi. Koli 15 jezero ruszov jeszte 'ze vu Szrbii.

Ovoga meszeca szrednye dnih je vladik Szrbie, Milán, od glávnoka generala vojszke, Csernajeva, za kralá vözezváni i vojszka tó povolila. V-tom dugoványi doszta gucsa i pizsanya teklo, ár nisteri ptühinszki poglavárja — kak ti nase poglavársztvo tüdi — tó nescso povoliti. Ednoga hipa sze je tó glászilo, ka Milan imé kralá gorivzeme, te pá je tó csüti bilô, ka tó vcsiniti nescse. Eto dugoványe je escse né pre-ver'zeno. Tó sze tak dokoncsa, kak de prilika 'zelela.

Od 15 toga do 25-toga mihalscseka je bój pócsivo, ár od obadvá sztrána je primerje bilô zvezano. Z-ete prilike szo sze ptühinszki poglavárje tüdi doszta trüdili, ka sze primerje naj podugsa, ali naj szeszplój mér zvéze. Za volo méra szo poglavárje tákso ceno

'zeleli, stero szo në ti törçi në ti szrbi steli povoloti. V-tom dugoványi tüdi toliko pizanya, derkanya bilô! Zobsztom

'Ze 28-to mihalscseka sze tocsénye krvi zacsnolo. Té dén je velko bitje bilo, stero 13 vör trpelo. Tak glászijo, ka na sztráni szrbov je 2500 lüdi szpadnolo. Koliko je mrtvi od sztrána törkov, tô escse në naznánye dáno. Csi vecs në, toliko je gvüšno szpadnolo törkov tüdi.

Dokecs bój dale tecsé, tecsasz sze v-hi'zaj poglavárom velko delo sz rávla. Na dugo vrêmen zdásnyi bój nemre tectsi. Szledi ali prvle bi törçi szerbe brezi lückoga pomáganya obládali. Ruszi sze 'ze szebi nyagovo csinénye tüdi csüidno vidi, ka kre êdnoga kraja pomága bój na du'ze obdr'zati, na drügom kráji pa obecsáva, ka mér vszakojaeski 'zelé obdr'zati. Tomi sze more konec vrcsti. Ali kakda?

Ete dnih je od ruszkoga caszara nasemi vladári pizmó poszlano, v sterom je nas vladár pozváni, ka za volo méra naj k-ruszi sztôpi, pa nyeva te prôti törki v-bój sztôpita. Te bi sze od zdásnyi törszkieuropeiszki dr'zél Hercegovina Crnojgori, Boszna pa Szrbii pridr'zila. Za nájem bi te nase poglavásztvo dobilo Bulgario i te bi sze tá stoj za vladika z-ausztriánszke hi'ze posztavo.

Za nase poglovársztvo je nevarno szebé v-bój mészati, i je nevarno csi sze nescse v-bój mészati. Ár tô sze 'zmetno rêsimo, ka bi rusz szvojo 'zelo nebi dopuno.

Tak je csüti, ka vu Besci szo tô dokoncsali, ka dopunijo ruszko volo. Csi je tô tak, te sze 'zmetne dnéne vesákamo. Sto zná, ka sze zgodi, ali szojo táksi, ki tô proroküjo, ka moremo jáko pazlivi bidti, csi nescsemo, ka bi sze tô zdaj Au-ztro-vogrszko imé noszécse poglavársztvo raztrgalo. Nemskiország z-ruszm dr'zi, i nyeva szamo tô scséta, naj mi v-bój szkocsimo. To ovo te 'ze odszébe pride.

Vsze tomi je nájevksa zadevka anglus. Anglus nikak nescse dopüsztiti, ka bi sze törk z-Europe odtiro. Csi rusz i nase poglavársztvo reszan vküpsztôpivsi na örka vdári, anglus nájde nikso priliko, ka toj mészati prôti posztávi. Nemskiország sze nevüpa jenoti, ár nyemi za hrptom francus komaj csáka, ka bi szvoja dr'zela nezáj mogo dobiti, stera od nyaga Nemskiország pred nisterimi leti odvtrgno. Od Talianszkogaországá nikaj në csüti.

Velko delo sze szprávla. Sto zná ka sze vesákamo? Edno delo je gvüšno: ka csi szloveni národje sze törka rêsijo i v-ruszko rokò prido, szloboscine sze naj nigdár ne tröstajo. Ete bój zdaj tak glászijo, da bi rusz szlovenszke národe steo obszoboditi. Në isztina. Pod szvojo oblászt je scsé dobiti. Znáte ka je tô pod ruszkom oblászt 'zivetí? Tam je példa: polzki národ. Eto tüdi szlovenszki národ, ár da szamosztálnoszt, szloboscino lübo, na nikoj je szprávleni. Jezik, vöro, od vsze ga rusz szpavo. Pred 13 timi leti polszki národ sze z-orosjom steo obszloboditi. Në sze mogo. Nigdár szvét prvle në od tákse mantre csüo, z-kaksimi mantrami je te rusz ete národ szvéta szprávlo.

Zná bidti, ka szlovenszki národje v-ednom ali v-drügom meszti k-szamosztálnoszt prido, ali z-ruszkov pomocsjov nigdár në. Glédajmo, tam je Ruszkiország. Tam szamo eden cslovek má volo: caszar, ovi szo vszi sztvári noszécse imé.

Záto csi bi zdaj rusz szrbe glih pod szvojev oblásztjov obdr'ro, tê nikak nebi steli trpeti ruszkoga bicsa scsukanye. Ár jugoszloveni 'ze zuájó ka je szloboscina.

Naj bode kak sté, to sze zdaj 'ze ká'ze, ka zdásnye gro'zanye zacsétek k-ednoj velkoj premenbi. Lehko, ka de kleti 'ze Europa cilô drügi obrász mela kak zdaj.

Dvá vladára.

— z-Kepi —

Dvá csloveka: te edem je törszki caszar, te drügi je szrbszki vladik. Ka je vrêden te eden, ka je vrêden t. drügi: niscse ne pita. Protivnika szta szí. Na pôlibojne sze lüsztkole. Dovíc, szírotic szkuze káplejo: mo'zá, ocsó nede nigdár vecs domô. Tam je oszto na zemli protivnika. Në je znao zakój sze more dati bujti. Mogo je idti, tak nyemi zapovédano bilô.

Vu Cáromgrádi törszki caszar z-trônusa zapovédáva: posilajte, li posilajte lüdi naj kolejo protivnika. Ki tam osztáne, on de szreccsen. Ki brez rôke, brez nôge domô pride, naj bode kôdis, tô brez trüda opravi.

Vu Belomgrádi szrbszki vladik csi glih vidi, kak sze nyagov ország na nikoj szprávla, lüsztkole, pa on dönok ne vüpa tô praviti: za doszta krviszteklo, naj bode konec. Kakda bi on tô pravo, da nyemi rusz zapovédáva. Pa zakój je eden cslovek ovomi táksi protivnik? Záto, ka te ruszki ali te törszki poglavár szí naj volo szputi.

Da sze lüsztkole ednok obszedni, nede vecs boja. Prvle moro národje szlobodni bidti. Szlobodni národje, naj gucsijo kaksí sté jezik, szo eden ovomi në protivniki. Zakój nebi lüsztkole moglo na szveti v-méri, zadovolnoszti 'zivetí? Pride vrêmen, bodo ki sze tô vesákajo.

Zdaj szpoznávati scsémo teva dvá vladára protivnika. Nyiva meszto je tákse, na sterom sze moreta zavárati.

Te eden kak te drügi je po velki zgodnyenyaj na tronus prisó. Pred nisterimidnévi prvle ni eden në znao, ka vladár bode. Známó po kaksem velkom trôsenyi Abdul Hamid za törszkoga caszara posztávleni.

Milan je po szvojem bratánci, koga je ludomorca golombis szvéta szpravo, na prázen szrbszki tronus szeo. Krv pred nyima i krv za nyima. Ka sze escse vesákata? I ka sze mi vesákamo?

Od rusza i od anglusa je za volo dokoncsanya méra pred törszko vladársztvo polo'zeno, ka more törk doprneszti, ka ovi poglavárje tüdi eto naj povoloji. Od törka tô 'zeleno, ka on, ki je szvojga protivnika obládo, zdaj naj tém escse nájem dá. Eto je törk za vrgo. Z-tem bi szam szebé moro. Ár nyagovoga országá lüsztkole tô nebi povolilo. Csi ga scséjo z-szvéta szpravití, naj ga prvle bujejo. Ráj csáka tô, kak bi sze on szvéta szpravo. Z-tém zavr'zenyom je törk vsze ono tanácsiványe, szém-tam mészanye med bodikaj dela vrgo. Zdaj ki szo nyemi protivniki, moro odkrito proti nyemi sztôpiti. Tô batrivnoszti je rusz në csako od törka.

Abdul Hamid je vu 1842-gom leti rodjen. Nyagov ocsa Abdul Med'zid szultan bio. Jáko doszta sze në vesio, ár tô 'ze táksa sega pri törkom. Náj ráj má vérsztvo i pôvanye szadü. Po szmrti uyagovoga ocsé je pod velkom merkenyi bio z-nyagovim bratom V. Muradom vret, ki je prednyim caszar bio i za volo obnorénya mogo z-trônusa doli sztôpiti. Nyiva bratánc — Abdul Aziz, ki je skárjami z-széta szprávleni — szvojga szinü

steo na trónus szpraviti, i tak nyiva szta odmladoszti maó najveca notri zaprêtiva bilá. Tak právijo, ka esi glih sze on k-szvojoj mohamedanszkoj vöri dr'zi, szvojga országa vnôgi dugoványj obnoviti, i na europeiszko pelanye scsé posztaviti. C-i de nyem mogocno té ne varne obláke odtirati, steri sze zdaj vrh nýagovoga országa szka'zújejo, zná bidti, ka de on nôvietvoriteo szvoje domovine.

Mihal vladika szo vu 1868-mom leti morili. On je né meo decé. I' ze on Milana za naszlednika zébro. Milana oca Obrenovics Milos na vlaskom ednoga bogatoga bojara, Katar-gia c'ér, Mário, o'zno. Z-ete zenitvi szhája Milán. Nyéla mati sze szledi za lübila v-knézavlaskoga ki je szledi od tiran.

Milan escse komaj 15 lét sztar bio, gda je poszmti bra-

Posténoszt-bogátoszt

— Prepovedávka. —

Szirmastvo najvecs lidi na greh na pela. Jeli med oni, ki vsze zadovolno májo, nega grehsnikov? Vszáki naj je szíromák ali bogátec, esi je szvojim sztáliscsom né zadovolen, hitro sze zná na grehsno pôt obrnôto.

Jütka szirôta deklina bila. En csasz je pri svélji delala, ali da po lagojem vrêmeni delo zaosztanyüvalo, svélja nistere delavce szvoje odposzlala. Jütka je med etimi bila. Szkerbela sze delo dobiti, ali vszepovszéd je té odgovor dobila, ka malo meszta, szlü'zbo pa vnôgi

Abdul Hamid, törszki caszar.

tánca za vladika bio domô zazvání. Vu 1861-vom leti je 18-to leto dopuno i te je on vladarüvanye vrôke vzéo, stero szo do eti maó trijé za vüpani mo'zi pelali.

Zdaj je leto minolo, ka sze o'zno. Z-na, tüdi z-vlaskoga roda i jáko bogata, Kacsko Natália, pred nisteri tjédnov pojba rodila, steri de ov tjeden krcsen.

Milán je mérovan cslovek. Tak právijo, ka v-te zdásnyi bój je tüdi tak na rátani. Szreca do etimao szrbom né szlü'zila. Csi je szvojga zacsinyenya nészhaj ne geüsen bio, zakój z-tém bojom szvoj ország tak na nikoj szpravo, Szrbazki národ sze more escse doszta vcsiti i obriszanye za szvojiti. Sto zná jeli de Milan té cslovek, ki nede szamo szvoje lidi zobsztom za právlo, nego szoj ország v cvetécí sztálic szprávi?

iscsejo. 'Ze je vü velkoj nevôli bila, gda sze nyé dönok edno meszto najslo. Korcsek Andrása szin jo k-materí szvojoj v-szlü'zbo vzéo.

— Jancsi tak sze mi vidi, ka nemo 'znyov zadovolna — právla mati, gda ta nôva dekla nanôcs v-kühnyo szpát odisla.

— Zakój né, mati?

— Ár je sznaj'zna, mláda i jáko lêpa; esi cslovek na nyô poglédne, vcsazi vára, ka ona né za szlü'zbo. Tákso goszpocsko noszbo má. Niti nemo nyé vüpala praviti, naj kravam polága.

— Tô sze nyim, mati, szamo tak zdi — pravo Jancsi szmêhom. Ka kákso lice má, tomi je ona nê zrok. Meli szmo 'ze gerde dekla, stere szo v-deli zabérale, ka szam sze zoszago odnyih. Edna právla, ka nede dojila, v-ogracseki nede delala, ta drügo nestela kühriti, drva nosziti, szamo Jütka vu vszäko delo povolila.

— Vidla bos 'zena, ka bos jo rada mela — pravo sztári Korcsek vért, ki je rávnok te v-hi'zo priso. Tak je friska i tak sznajsna, da bi sze vszigdár v-cérkev szprávlala.

Jütka te prvi mészec vözaszlü'zila, i vertinya rëszan jáko zadovolna bila 'znyôv.

— Csiszto i dobro vesini vsze — právla vertinya m'zi — rada sze vesi i miszlim, ka je postena i zavüpnä.

te vöri mojoj rêcsi. Escse szam nê szpametivala, ka bi sze kaj táksega teknola, ka je nê szlobodno vesiniti.

— Táksa mála dela szo jo nê napelale! — právi szmêhom András. Szledi sze 'ze vöpoká'ze pri véksem deli.

— Isztina mála dela — odgovorila 'zena — ali szlamé edno betvo poká'ze odkec vöter pise.

Za edem mészec po tém gucsom Jancsi ocsi eto pravo:

— Ocsa, proszimec mészeca szlédnye dnih mo dvádvajszeti lét sztar.

— Znam — pravo ocsa rezo, pa csemerno glédo na silo, sterim je konyszko skér poprävlo.

— Ocsa szo mi vecskrát pravli, ka szo z-ednim letom mlájsi bili, gda szo sze o'zenili.

Milan, vladik Szrbie, i Natalia, nyegova 'zena.

— Szamo sze ti naj szin ne zalübi v-nyô — pravo András z-spajszom.

— Zakój sze nebi nas szin v-nyô za lübo, csi sze nyemi tak vidi? — právla 'zenszka.

— 'Zena, 'zena — právi m'z — znás, ka szam nê gizdávec, ne glédam na visziko, ali povê mi: ka známo od té deklé?

— V-tom dugoványi ka známo od sterekoli deklé? Meni zadoszta, ka z-mojimi ocsmi vidim: lêpa, zdrava, csiszta, pascsлива, zmalim zadovolna, nê je parôvna, nê je cifraszta i jáko postena.

— Postena — pravo vért — ár je nê szküsávana bila, ka bi drüge forma bila.

— Ocsa, ocsa! neszmimo od nasega bli'znyega tak doszta lagojega miszlití. Csi jaz právim, ka je postena,

— Tak je moje dête. Tô szam pravo; zdaj tüdi tô právim.

— Jeli nyim nede prôti ocsa, csi jaz tüdi 'zeno k-hi'zi prneszém?

— Nede — odgôvoro ocsa. Ali csedno szi zaberí, naj táksa bo, ka de nam vszem na postenyê.

— Ocsa, naj isztino gucsim, jaz naso Jütko lüvim. Dugo szam tüho bio, ali zdaj 'ze du'ze nemrem tajiti.

— Od toga szam sze boja — právi sztári.

— Zakój sze bojijo — pitao Jancsi.

— Záto moj szin, ár Jütko ne poznamo.

— Ocsa! — kricso te szin ognjeno — 'zitek szi sztávim, ka Jütka je vörna i postena.

— Moj szin, Jancsi, lübéznoszt je szlêpa, záto jo

tak odgovárjas, ár jo lübis; ovadi mi moj szin: guceso szi 'ze 'znyôv?

— Escse nê.

— No vis! Znás, Jancsi, ka, csákaj escse eden tjeden i te prvle kakbi jo oproszo, povem ti, ka szi jaz odnyé miszlim.

Na drügi dén András vnogo sztároga gvanta naprê pôbro.

— Jütka — pravo je — ete gvant je 'ze nê za nosbo, ali záto bi ga kvár bilô tá lücsiti. Razpáraj ga, lehko de escse zakoj dober. Od ednoga bratánca szam té gvant herbo, ki je pôleg bogásztva szkoro od gládi mreo.

Jütka oprávisi szvojo hi'zno delo, vertenyine velke skárje gorpoiskala i sze pasclivo k-deli szêla. Száma je bila. Jancsi na podi na zimo jáboka prebiro. Vért je pa v-mlécsnoj kámri edno skrinjo po právlo, vertinya pa na pohájanye odíska k-ednomi betesnomi szôszedi. Párala je to szüknyo i szi szpevala. Kak je toga sztároga pruszleka 'zeb vöobrnola, vküpszükani papir je vöszpadno. Jütka gorivzêla i poglednola, ka v-tom papéri jeszte. Tak sze zoszágala, kak je várala, ka edna lépa nôva banka bila zasükana v-te sztári raztergani papér. Lehko, ka je tô banko te szkôpi tam pozábo — miszlila szi — pa je tô nikomi nê povedo. Pa je tô ona najsla! Jeli je tá banka zdaj nê nyéna? Tak szo nyê perszti terpetali, dr'zavsi te drági papér. Oh kak je ona tô potrebüvala! Tak je szirôta bila i z-tê pénez bi szi znála vnogo kaj küpiti. Pa tô nigdár niscse nebi zvedo!

Edno minuto je napelávanye poszlühsala; ali nyéna bogsa natura je tô obládala. Boritev szamo edno minuto trpelo!

Jütka gorszkocsila i vértá gorpoiscsivsi, 'zerjavim licom prednyaga sztópila.

— Ka sze zgodilo, Jütka? — pito vért.

V-tom sztárom pruszleki szam eden sztotnyek najsla — právla sztrepetécsim glászom. Eto szam nyim prineszla, najvzemejo.

— Ah! — právi András, hamrics tá djávsi i te sztári papér obracsavsi — zakoj szi nê obdr'zála. Jaz szam od toga nê znao, pa bi ta banka lehko tvoja bila.

— Isztina — právla Jütka na tühnom glászi — edno minuto szam jaz na tô tüdi miszlili.

— Povê mi, zakoj szi nê obdr'zála?

— Záto, ka tô lagoje mislênye bilô; po lagojoj pôti pripravleno blágo nêma blagoszlova. Oh escse me tô szram — právla v-jocs szpádnovsi — ka szam tak lagoje mislênye mela.

— Jütka, dête moje — pravo András od veszálja erdécsim licom, eszi hodi naj te küsnem. Ovádím ti, ka ete péneze szam jaz v-'zebko na léko i zdaj szam jaz oszramotni gráto.

— Oni szo djáli? — pitala deklina z-csüdivanyom — pa zakój?

— Jaz szam naléko, ár szam steo zna-ti jeli szi postena i csi szi vrédna na tô ka bi te moj szin lübo.

Jütkine lice szo na ednôg tak erdêcse grátalo, kak bajzolek.

— Jaz nyih ne raznim — právla.

— Nê? Jaz tüdi tak miszlim, ka me ne razmis. Za nistere dnih bos me 'ze bolje razmila.

Na drügi dén je Jancsi Jütka za 'zeno oproszo.

— Moja drága — pravo te mlado'zenec — nasa hi'za je celô drüga grátala od tiszti mao, ka szi ti k- am prisla Jaz nemrem brezi tébe 'zivetí. Obecsaj mi, ka na vöke prinasz osztánes.

Jütki sze tak zdelo tô vsze, kak eden csüdni szehu, z-steroga obüditi sze bojimo. Povolila je.

András je sznehov jáko zadovolen bio. Tak jo hválo, kak je lépa, kak je delavna; vidi jo — tak je pravo vecskrát — edna szirôta delavna deklina sztôkrát vecs vrédna, kak edna bogata roké na krili dr'zêcsa goszpodicsina.

Sztáriva szta fo szneho tak lübila, kak szvet ocsi; ali mela szta na tô'zrok, ár Jütka nyiva jáko postüvala, vszigidár je na tô glédala, naj nyiva od trüda i od csemérov obdr'zi.

Tak je to hi'zno lüsztvo blá'zeno bilô, ka szo jih ti znanci za példo opomenüvali.

Peszmi

— z-Vogreszkoga —

I.

„Ka me drászi v-mojem szehu
Oh pogledni mati!
Ki szjêva tak jáko szladko
Tak keszno vu nocsi?“

„Nêga nikse lárme, glásza:
Tüha je nôcs szamna
Sto bi popêvao zdaj tebi:
Szirota bete'zna? . . .“

„Ah! tô je nê zem'leszki glász,
Ka 'zivot dá meni —
Vu nebésza me zovéjo . . .
Lehko nôcs mé mati.“

II.

'Zalosztno csüjem zvoniti
Oh lübléna tebi,
Povehnyena lépa rô'za
V petnájszetom leti.

Pri cêrkvi je tvoja skrinja,
Tam na onom meszti,
Gde szam, kak mlad'zenec steo
Z-tebom nigda sztáti.

Lübléna nyé obránitel
V-visziki nebészaj!
Milüj me — z mi mi pamet,
Ali me pa trôstaj.

Ali szi pa ti tüdi mrô
Vu velkoj 'zaloszti — —
Ka szi to najlepso rô'zo
Nihao povehnoti.

Tri 'zelé.

— Pripoveszt. —

Od G. J. Kmeta.

Vu preminôcsem vrêmeni 'zivela szta dvá mládiva jáko szrecsniva i bogativa zákonszkiva csloveka, ali mela szta tüdi tó návado med szebom, stera sze esce dnesz dén nájde vu vnôgi cslovecki prsaj. Cs je komi dobro, 'zelé szi esce bôgse. Ali najveckrát sztoga nasztáne vnogo neszpametnoga 'zelénya i rávno etíma dvema mládima cslovekoma je tákse 'zelénye nigdár né zmenkalo.

Idôcsa eden lêpi odvecsarek na szprehájanye i med szprehájanyom tüdi nyiva je veszelilo poglédnoti po nyivaj, csi szilje kaj lepô raszté. Tam zapazita nyiva lêpo nyivo, obkincsanó szpredrágim sziljom. Vsze szta trepetala od velkoga 'zelénya i szi zgucsávata med szebom:

— Oh dabi bár eta nyiva nájna bila, te bi müva szrecsniva bilá!

I vsze ka szta kaj bôgsega i lepsega vidila, szta szebi 'zelela. Nazáj idôcsa, tüdi sze nyima zlübilo notri sztôpiti k-ostarjási, da bi szi ga szpilá pol litra vina i rávno na nyiva prihod je ostarjas ednomi trgovci péneze zminyávo. Jula zaglédne, dregne zlaktom szvojega mo'zá, pa právi:

— Vidis Jancsi, kelko pénez má té nas ostarjás. Oh dabi esce bár müva té péneze mela!

Csi rávno szta ji mela povôli, szvétili szo sze nyima talerje po skrinaj, kak zvézde na nôcsnom zráki. I za tem domô idôcsa, szi esce 'zeléta sztô jezér rajnski. Ali vcsászi sze tüdi zgodi, da sze ti najvéksi norci namérijo na bobovo zrno, szamo ka ga nevidijo.

Zgódilo sze je na drügi vecsér, gda szta rávno obá szedela pri sztôli, ino szta orehe trlá pa lüscsila, na ednók sze odpréjo hi'zne dveri i sztôpi v-hí'zo edna lêpa bêla deklica. Bila je hi'za na ednók puna disáve. Lampica je vgásznola, pa nyéna zarja, priszpodobna k-zajtrasnoj zorji, je obszvétila celo hi'zo. Ali csi rávno je tá razszvetljava bila jáko lêpa, denok szta sze etiva csloveka jáko presztrasila. Ali naszkori nyima je premíno vesz sztráh, gda zacsne gucsati mláda goszpá z-csüdno szlatkim i kak brúneec z-csisztim gl'szom:

— Nikaj sze ne bojta, vájna priatelica szam i jaz sztanüjem v-gla'zovenom grádi na szrédi ete goré — právi vila (tô je bila edna táksa 'zenszka, ka je 'zelé szpunyávala) — i zapovidávlem szedem sztô dühom. 'Zelta szi, ka szi scséta. Tri 'zelé scsém vama szpuniti.

Ali ka bi cslovek bôgsega 'zelo, kak csi bi nyemi stoj 'zelo szpuniti mogo? I etiva csloveka zdaj tá szrecso doszégznola.

Za tem dregne Jancsi szvojo 'zeno, kak da bi nyoj steo praviti:

— Ej, sztára, zdaj szva szrecsna.

Jula pa 'ze zazévne 'zelejôcsa praviti, naj bi nyoj vila dála dvajszeti tucetov szvilni robcov, pa 'zamatni reklinov i vsze féle drügoga lêpoga blága. Ali vila jo na ednok pokára szprsztom, rekôcsa;

— Oszem dnih máta cajt za premislávanye. Premislita szi dobro, ka ta 'zelela, ino sze neprenáglita.

— Né, né — prehitro právi Jancsi szvojoj 'zeni, ino nyoj dene rokô na vüszta. — Tiho sztára, mucsi Neprenágli sze.

Medtem je vila preminola. Lampica zacsne nazáj goreti, kak prvle i meszto disáve sze zible goszti lampicsin dim szentam po hi'zi.

Csi rávno szta etiva csloveka 'zivela vu velkom bagatszvi, kak je 'ze prvle bilô povédano, da szo sze nyima talerje szvétili, kak zvézde na nocnom zráki i denok nyima je zdaj jáko teszno pri szrci, ár szta szi né mogla zmiszliti, ka bi 'zelela. Né szta szi vüpala od toga doszta miszliti, cíô menyepa eden zdrügim kaj gucsati, ar szta bilá szplojh vu velkom

sztráhi, csi bi kaj neszpametnoga po'zelela. I gda je 'ze Juli edno malo bogse grátalo pri szrci, právi szvojemi mô'zi:

— Ej Jancsi, ne miszli szi prevecs, vém máva esceé cajt do pétka.

Drügi vecsér szta krumpise pekla i veszeliva sztoji'a obadvá pred ognyscsom i glédata, kak sze gorécsi plaméncsek lupo bliszkece i vsze szta zamisleniva vprihodnye szrecso, da sze nyima od szamoga veszeljá narácsi gucsati eden zdrügim. Gda szo sze 'ze krumpisi szpekli, vö je zberé Jula zpepéla, je raztrga, ino je tá po ognyscsi razdévle, da sze malo razhladijo; ali gda jo szpár pecseni krumpisov v-nôzsi poscsigece, právi nemiszlijôcsa ka je povédala:

— Oh da bi zdaj bár k-coj k-tem krumpisom méla edno fájn p-cseno kolbász.

Vcsászi je bila prvá 'zela szpunyena. Tak hitro, kak sze bliszke za szvéti, prisla je gorszka vila, pa nyoj je vrgla na krumpise fájno p-cseno kolbász. Kak szi je 'zelela, tak sze je zgódilo.

Mô'z zapázi neszrecso, vu csemeré vdári szpesznicov po ognyscsi i právi szvojoj 'zeni:

— Za bo'zo volo, kaj neszpametnésega szi 'ze denok né mogla 'zeleti? I zacsne jo neszmileno pszüvati za volo ráksega neszpametnoga 'zelénya i na zadnyis nyoj esce prisztávi, da bi sze bár prijéla ta kolbász nyénoga nôzsa. Komaj je tó zádnyo récs vöpovedao, 'ze je bila drüga 'zela szpunyena.

Vu tisztom hipi sze je prijéla kolbász 'zeninoga nôzsa, ino nyoj viszi na dvá sztrána doli pobrádi. — Kaszta pa zdaj csnécsiva té 'zelní Jancsi pa Jula? 'Zelela szta 'ze dvakrát i szpunile szta sze 'ze tüdi dve 'zelé, obogatila szta né za eden vlász, niti za edno makovo zrno, zvün kolbász na 'zen nom nôzi. Zdaj nyima je osztála esce edna 'zela, sterom bi szi esce lehko 'zelela gla'zovene gradé, szrebrne gorá, i zlate palacse, ali ka pomága zdaj vsze bogaszto, taksoj noszovoj lepti neszrecsne vertinye. Csibi radiva ali nebi radiva, moreta prosziti gorszko vilo naj risij Julo té neszrecsne kolbász. 'Zelela szta i bila vcsa zi trétja 'zela szpunyena. Sziromaskiva csloveka sze pogiejüjeta eden drügoga, i osztala szta rávno tisztí Jancsi pa Jula, kak szta prvle bilá, ali gorszke vilo szta potli vecs nigdár né vidila.

Csibi gda ktebi prisla drági csitel gorszka vila, nebojdi neszpameten, nego szi 'zeli l-vim rázum, dabos znao, ka ti je potrêbro; ár ni edna szrecsna prilika ti nikaj nepomága csi jo nevéjs dobro ponücati; 2 gim, 'zeli szi dabos szrecsen, Obtrétjim szi 'zeli zádovolnoszt, dabos sztisztim zádovolen ka más, pa bos najbogatejsi.

Razlocsne glászi.

— Na Kani'zi eden 104 lét sztar cslovek mreo. 72 leti je o'zenyen bio; dovicaje zdaj 63 leta sztara.

Szneg. Zvecs meszti glászijo, ka je na ti vise le'zéci mesztaj sznég szpadno. Zima blízava. — Vu Trencsénvármegyövi szo romarje v-ladji prék Vág vodé steli idti. Ládja sze prevrgla. 12 lüdi sze viôpilo.

— Vu Nógrádvármegyövi Liberce vészi eden lovec szvoji dve deti, te 'zeno i zadnyis szebé moro. Tó v-majénom betégi vcsino.

— Pazte na deco. Vu Komáromi eden vért zdômi odivsi, dve deti domá nihao. D-teta szta v-hí'zi tecszasz-iszkala, ka szta sztrelni prah najsla, pa ezta sze tecszasz lodila 'znyim, ka sze vu'zgo i obadvá deteta oszlepo.

— Brátva sze v-Büdinszki gorica 25-toga mihalacseka zacsnola. Ete dnih v-najvecs mesztaj berejo, csi májo kaj, ár sze mraz prvle popacso.

— Vu Baranyavármegyövi Haraszti vészi eden cslovek jáko csemerén bio na ednoga 'zidova. Csi'zme szaré sztrelnim práhom napuno, z-drotom vküp zvézo, tá na léko edno jutro rano 'zidova v-okno, gobe vu'zgo, pa odbe'zo. 'Zidov zacsüo, ka

nikák hodi, vöszkocso szposztelé. Na szrecso, te je tresznolo i hi'za sze zvéksega vküpszünola.

— Vu Hevesvármegyövi Csány vészi v-preminócssem meszeci 16-toga bliszka na nyivi ednoga 62 lét sztároga csloveka bujo. V-goraszti mesztaj sze medvedje szka'züjo i med 'zivinov szo doszta kvára zroküvali.

— Kral 3-je ga toga mészeca na Gödöllő pride. Kralica de do szvétoga dnéva z-cserjov szvojov na Gödöllő. Szrbszkoga vladika 'zena, Natália, ete dnih na Talianszko odpo uva. — Nisteri právjio, ka za volo nyénoga betegá more na zimó na toplése meszto odidti, drügi pa tó miszlijo, ka sze ognoti sésé neszrecse. — Murad, te prvlési törszki ceszar v táksem norlasztom sztálicse jeszte, ka ne vé, c-i ga z-ednoga meszta na drügo meszto neszéjo. Té beteg je od vnogoga 'zgánoga pitva dóbo.

— Pri Kossuthi ete dnih rodbinszki szvétek bode obdr'záni. Szesztrane, Meszlényi Ilke bode gosztüvanye obdr'zано z-ednim csésztnikom od vogrszkoga miniszteriuma. Kossutha vszako vrémen vnogo pohájacsov gorpoiscse. Ete dnih szo z-Budapesta trije plebánosje prinyam bili. Kak té právjio, te sztári domoljübec pôleg szvoji 72 leti zdrav i je jáko pazlivi na vszako zgodnyenyé szvoje vrelo-lübene domovine.

— 800 letni dén koronüvanya szlednyega horvatskoga krala, Zvonimira, szo ete dnih steli vu Zagrabí poszvetsávatí, ali eto de prisesztni meszec obdr'zано.

— Püspeka csi vucsitelnica. Munkácskoga katolicsansz-koga greskoga püspeka Pasztélyi Jánosa csi Jeléna na Ungvári za vucsitelnicó je imenüvana.

— Vrla vész. Vu Fehérvármegyövi na Bécski kalvinszki dühovnik v-ednoj nedelnoj predgi szvoje vernike opomino na pré pomáganye sòlszki dugovány. Na tó szo vernicke 12 jezero rainskih na solski cil vküpdjáli.

M á l i v é r t.

— Veska szadiscsa. V-prvlésem broji je na prédáno biló, ka sze lüsztvó more szkerbeti za veska szadicsa; tam, gde za tó zemla vözmenjena, tá zemla sze more szamo na té cil nücati i csi bi sze gder na drügi poszeo nücála, tó sze more toga dugoványá ravnanya szlisajócssem meszti zglásziti.

Delo szadics szzigdár v-jeszén trbé zacsnoti. Z-etim zacsnem v-rédi naprédati, stera szo ta neogibno potrebna dela.

Vu táksi vesznicaj, gde za tó v-zdásayem vrémeni némajo mócs-dela, ali gde sze szadiscse dokoncsno escse nemre v-szprávlanye vzéti, ali gde escse niti szadiscse né vözmerjeno, tam sze za volo naprèpriprávlanya trbé szkerbeti za szadike. Za tó je za doszta 10—15 □ meterov, csi indri nebi mogocsno biló na dvóri sòle, ali v-ogr di vucsenika. Eto meszto sze more najszledi do szrédnye dnih vszeszvétseka na dróbnó i csiszto na 30—50 centimeter globoko gorszkopati i te v-andrés-cek mészeci te vu redi na 30 centimeterov ozdalcse edne od ove brázde sze jábok i grüsk szemén poszeja i te sze zemlöv na 5 centimeter na kuszti pokrije. Tákse nasztropolje poszejevano szemén nezidi. Szliv i csereny koscsice sze moro vcsaszí po jényi toga szadü poszaditi, ár szledi sze poszühisijó i nezido, csi glih v-jeszén v-zemlő pride. Csi je jábok ali grüsk szemén né vküp szprávlano, to sze dobi küpiti v-stacuni szemena odávanya.

V-táksi vesznicaj pa, gde je 'ze vsze dokoncsno priprávléno, tam za prilicsno ograjenye trbé szkerbeti, csi zdrügim né, zglobokov grabov i eto sze z-'zivém grajanyom zorobi.

Szadiscse sze na vecs ali menyé tálov razdeli, kak tó velkócsa ograda dopüsztí, na szerdini sze z-1—1½ meter sürkov

potjöv na dvá tála razdeli, i tó sze te pá rávnok tak sürkov z-ednov, ali z-vecs tálov razdeli.

Csi je szadiscse za doszta velko, te sze okólig od grajanya na 1½, meter ozdalcseino tüdi naj na eden meter sürkócsó pôta na pravi i te sze tá 1½ meter sürka zemla okolograda za vecsféle poszeo vnüc vzeme.

Na té táblaj kre kraja pride vráznadréva, záto na vszako tábli sze more okol 1 meter sürki rob neháti. Te notrésí tao na táblaj sze za drügi pôv nüca. V-ednoj tábli sze v-jeszén, kak je vise povédano, szemén drevja poszéja; ove táble dokacs v-réd pradejo, sze lehko za pôv ckápanye trebüjócsega nárasza nücájo, ka sze zemla bolje z-ciszti, zvön kukorce, stera jáko vöpotégne zemli mócs.

Kre kraja na tábli okol sze jame moro szkopati, edno od ove na 3—4 meter i kak sté mála szadika bode poszajena, jama eden meter sürka i tak globoko more bidti.

Za szajenyé szadik je vszigdár najprilicsnése vrémen jeszén; naszprotolje szamo breszkvi, maline i kri'zovodrevje prilicsno szaditi; v-mrzlo i mokro zemlő vszakseféle drevje sze naj naszprotolje szadi.

Szadiscsa sztroske more vész nosziti, ali tisztoga vadlúványa sòle prednyarsztvo, na steroga ime je szpiszано v-grüntnoj knigi, csi sze je ra tó glodócs drügo szkoncsanye né zgodilo. Csi bi prednyarsztvo obdelanye szadics i drüge sztroske ne bi doprnásalo, eto sze more birovi kr jine naznánye dati. K-sztróskom szadics sze szlisi: obdelanye zemlé, ograjanye, kopanye grabé ali sztüdenca; táksa dela, stera sze k-obdelanyi szlisajo moro za vcsenyá volo solszka dela opraviti; skéri ograda; szadiscsa i szemani; za vcsenyé potrebne knige.

Vucsitela vu tom dugoványi pokázanoga trüda obvrácsanye sze more prednyarsztvo szkerbeti; najprilicsnése je vu szadicsi opovani szadik z-odaje notri pitecsene sume eden tao, v-najvecs meszti sze pol dá — vucsiteli dati za trüd.

— Krumpise z csnejo v-nisteri mesztaj v-jeszén szaditi. Zemla neszmi vla'zna bidti. Krumpisje sze vszeszvétseka prve dnih na 20—25 centimeter globocsino poszadijo; globe: do dróbní krumpisje; vise: pozebáje. Krumpisje sze szlámnatim konyszkim gójom pokrijejo. Vu szüsec mészeci gorosziplejo, ka sze klice od mocsnoga mraza naj obránijo. Té krumpisje szo jáko kuszti i riszólc-eka sze vökopajo.

Szilje. Za volo 'zidoszki szvétkov eti trztvo ete dnih po mali slo. Pôv kukorc je né jáki. Céna je bila: psenica 74—80 klgr. 'zmécsna 10—11 rh. 50 kr.; 'zito 70—72 klgr. 8 rh. 25—40 kr.; jecsmen 60—62 klgr. 5 rh. 95—6 rh. 25 kr.; ovesz 36—40 klgr. 6 rh. 15—7 rh. 80 kr.; kukurca 74 klgr. 6 rh. 30 kr.; grab beli 10 rh.; velko zraszti 9 rh. 80 kr., piszani 7—8 rh.; grásics 13—14 rh.; lécsa csiszta 14—15 rh.; pseno 9 rh.; mak jáko iszkani 33—42 rh. orehi 13—18 rh. Mászcsava 75 rh.; lójszkan 52 rh. Szlive sze jáko küpíjo, z-lagvom 30 rh. — 'Zivinszko szenye: pár volöv 145—315 rh.; dojne krave edna 60—140 rh. za meszáre par kráv 110—190 rh. — Govenszko meszó 100 klgr. 48—52 rh.

Gosp. G. J. Bisztrica. Hvála. V-tom broji ide. Ta drüga na prisesztni broj osztála. Na Lendavo szam novine z-rédóm poszlo. Csi steri broj nebi R. dobo, proszim meni naznánye dati.

Gosp. X. pôleg Radgonye. Nyihovo 'zelénye k-novomi leti miszlim dopuniti. V-tom dugoványi szam 'ze od vecs kraja opominani bio. Jaz tüdi to miszlim, ka de bogse od vsze szlovenov nücáni právipisz, ár vsze de ji vecs le'zé estelo. Pozdrávlam nyih i O—s.

Podgovoren réditel: **Agustich Imre.**